

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Κύρωση του Πρωτοκόλλου Αθλητικής Συνεργασίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

A. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάσθηκε η Διαρκής Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, αποτελείται από τρία (3) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Σύμφωνα με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης που συνοδεύει το νομοσχέδιο, σκοπός του παρόντος είναι η περαιτέρω ενίσχυση της αθλητικής συνεργασίας και των καλών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών, μέσω της κύρωσης του Πρωτοκόλλου Αθλητικής Συνεργασίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας, το οποίο υπεγράφη στην Αθήνα στις 7 Δεκεμβρίου 2023.

Με το άρθρο πρώτο κυρώνεται και έχει την ισχύ που ορίζει η παρ. 1 του άρθρου 28 του Συντάγματος το Πρωτόκολλο Αθλητικής Συνεργασίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας, το οποίο υπεγράφη στην Αθήνα στις 7 Δεκεμβρίου του 2023.

Το υπό κύρωση Πρωτόκολλο διαρθρώνεται σε δεκατέσσερα (14) άρθρα. Με το άρθρο 1 καθορίζεται ο σκοπός του Πρωτοκόλλου, ο οποίος είναι η προώθηση της αθλητικής συνεργασίας μεταξύ των Μερών, με απώτερο στόχο τη βελτίωση των διμερών σχέσεων και την ενίσχυση της φιλίας τους. Με το άρθρο 2 επισημαίνεται η αξία των Ολυμπιακών Αγώνων ως μοναδικού πα-

γκόσμιου γεγονότος πολιτισμού και εκφράζεται η πρόθεση των Μερών να διατηρήσουν τους Ολυμπιακούς Αγώνες ως ένα διεθνές αθλητικό γεγονός «καθαρής συνείδησης». Με το άρθρο 3, τα Μέρη εκφράζουν την πρόθεσή τους να συνεργασθούν για την κατάρτιση και την υποστήριξη προτάσεων σχετικών με την Ολυμπιακή Εκεχειρία, οι οποίες θα υποβληθούν στους διοργανωτές των Ολυμπιακών Αγώνων. Με το άρθρο 4 καθορίζονται τα πεδία αθλητικής συνεργασίας, καθώς και η πρόθεση των Μερών για ανταλλαγή γνώσεων και εμπειρίας σε ζητήματα που αφορούν τη χρηστή διακυβέρνηση στον αθλητισμό και το «ευ αγωνίζεσθαι». Με το άρθρο 5, τα Μέρη δεσμεύονται να βελτιώσουν τη συνεργασία τους στον τομέα της καταπολέμησης της χειραγώγησης αθλητικών αγώνων. Με το άρθρο 6 υποστηρίζεται η υλοποίηση προγραμμάτων ανταλλαγής ειδικών του αθλητισμού, αξιωματούχων και προπονητών, καθώς και η συμμετοχή τους σε συνέδρια και σεμινάρια. Με το άρθρο 7 ενθαρρύνεται η αμοιβαία συμμετοχή αθλητών, σωματείων και εθνικών ομάδων σε διμερείς και διεθνείς αγώνες, οι οποίοι θα διεξάγονται στα Μέρη. Με το άρθρο 8 υποστηρίζεται η ανταλλαγή πληροφοριών και άλλου υλικού σε διάφορους τομείς αθλητικών δραστηριοτήτων μεταξύ των Αθλητικών Ομοσπονδιών και Φορέων των Μερών. Με το άρθρο 9 προβλέπεται η συνδρομή των Μερών στην επίλυση κοινών προβλημάτων που ανακύπτουν σε όλους τους τομείς του διεθνούς αθλητισμού. Με το άρθρο 10 ανατίθεται στις Εθνικές Αθλητικές Ομοσπονδίες ο καθορισμός του εύρους και των λεπτομερειών των ανταλλαγών και των προγραμμάτων που αφορούν στη μεταξύ τους συνεργασία. Με το άρθρο 11 ενθαρρύνεται η συνεργασία μεταξύ των Εθνικών Αθλητικών Ομοσπονδιών για την από κοινού διοργάνωση διεθνών αθλητικών αγώνων. Με το άρθρο 12 ρυθμίζονται οι οικονομικοί όροι ανταλλαγής αθλητικών αντιπροσωπειών που αφορούν, μεταξύ άλλων, τις ταξιδιωτικές δαπάνες, τις δαπάνες σίτισης, διαμονής και μεταφοράς, καθώς και τις δαπάνες ιατρικής φροντίδας. Με το άρθρο 13 ορίζεται ότι το Πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ από την ημερομηνία γνωστοποίησης, από το ένα Μέρος προς το άλλο, της ολοκλήρωσης της διαδικασίας κύρωσής του. Επίσης, ρυθμίζεται η διαδικασία τροποποίησης του Πρωτοκόλλου, η οποία πραγματοποιείται κατόπιν αμοιβαίας έγγραφης συναίνεσης των Μερών. Τέλος, ορίζεται ότι το Πρωτόκολλο έχει διάρκεια ισχύος ενός (1) έτους και ανανεώνεται αυτομάτως για ακόμη ένα (1) έτος, εκτός αν ένα από τα δύο Μέρη ενημερώσει εγγράφως το άλλο, έξι (6) μήνες πριν από τη λήξη του, για την πρόθεσή του να μην το ανανεώσει. Με το άρθρο 14 ορίζεται ότι, με τη θέση σε ισχύ του παρόντος Πρωτοκόλλου, παύει να ισχύει το Πρωτόκολλο Αθλητικής Συνεργασίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας, το οποίο υπεγράφη

στην Κωνσταντινούπολη στις 4 Μαρτίου 2013. Επίσης, προβλέπεται ότι τα κείμενα στην ελληνική, τουρκική και αγγλική γλώσσα είναι εξίσου αυθεντικά, ενώ, σε περίπτωση διαφοράς ως προς την ερμηνεία του Πρωτοκόλλου, υπερισχύει το αγγλικό κείμενο.

Με το άρθρο δεύτερο καταργείται ο ν. 4295/2014 (Α' 212), «Κύρωση του Πρωτοκόλλου Αθλητικής Συνεργασίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας», σύμφωνα με το άρθρο 14 του υπό κύρωση Πρωτοκόλλου, δυνάμει του οποίου παύει να ισχύει το ανωτέρω Πρωτόκολλο, το οποίο υπεγράφη στην Κωνσταντινούπολη στις 4 Μαρτίου 2013, από τη στιγμή έναρξης ισχύος του υπό κύρωση Πρωτοκόλλου.

Με το άρθρο τρίτο ορίζεται ότι η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και του Πρωτοκόλλου που κυρώνεται, από την πλήρωση των προϋποθέσεων της παρ. 1 του άρθρου 13 αυτού.

Β. Οι συμβατικοί κανόνες του διεθνούς δικαίου δηλώνονται στο Σύνταγμα με σειρά όρων («διεθνείς συμβάσεις» (άρθρο 28 παρ. 1), «συνθήκη ή συμφωνία» (άρθρο 28 παρ. 2), «διεθνείς συνθήκες» (άρθρο 36 παρ. 4)). Η ορολογική αυτή πολυμορφία οφείλεται σε έλλειψη συντακτικού συντονισμού, και όχι σε οποιαδήποτε νομοτεχνική ανάγκη (βλ. Κ. Ιωάννου σε Ιωάννου – Οικονομίδη – Ροζάκη – Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – Σχέσεις Διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου, 1990, σελ. 163). Ο όρος «πρωτόκολλο» δεν απαντά στο Σύνταγμα. Είναι ένας όρος, ωστόσο, που χρησιμοποιείται ευρέως στο διεθνές δίκαιο και παραπέμπει, μεταξύ άλλων, σε συμφωνίες μεταξύ Κρατών, λιγότερο επίσημες μεν, εξίσου νομικά δεσμευτικές δε. Τα πρωτόκολλα ενδέχεται να εξυπηρετούν πολλαπλούς σκοπούς, όπως, επί παραδείγματι, την εξειδίκευση γενικών υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν τα συμβαλλόμενα σε μία διεθνή συνθήκη Μέρη ή τη ρύθμιση τεχνικών ή διοικητικών θεμάτων δευτερευούσης σημασίας (βλ. Εμμ. Ρούκουνα, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, 2021, σελ. 95). Τα τροποποιητικά πρωτόκολλα αποσκοπούν στην επικαιροποίηση μίας σύμβασης, χωρίς να απαιτείται η εκ νέου σύνταξη της από όλα τα ενδιαφερόμενα Κράτη Μέρη.

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 36 του Συντάγματος, για την κύρωση των διεθνών συνθηκών απαιτείται έγκριση της Βουλής με τυπικό νόμο. Ειδικότερα, με την ως άνω ρύθμιση ορίζονται τα εξής: «[ο]ι συνθήκες για εμπόριο, φορολογία, οικονομική συνεργασία και συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς ή ενώσεις, και όσες άλλες περιέχουν παραχωρήσεις για τις οποίες, σύμφωνα με άλλες διατάξεις του Συντάγματος, τίποτε δεν μπορεί να οριστεί χωρίς νόμο, ή οι οποίες επιβαρύνουν ατομικά τους Έλληνες, δεν ισχύουν χωρίς τυπικό νόμο που τις κυρώνει». Ο όρος «επιβαρύνουν ατομικά τους Έλληνες» ερμηνεύεται ως αναφορά σε διεθνείς συνθήκες των οποίων η εφαρμογή συνεπάγεται άμεση οικονομική ή θεσμική επιβάρυνση για τους

πολίτες, είτε σε ατομικό επίπεδο είτε ως μέλη ορισμένων κοινωνικών ή επαγγελματικών κατηγοριών (βλ. Εμμ. Ρούκουνα όπ. π., σελ. 89). Ο κυρωτικός νόμος πρέπει να έχει τη μορφή τυπικού νόμου, ο οποίος ψηφίζεται, εκδίδεται και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 42 του Συντάγματος.

Το Σύνταγμα κατοχυρώνει τη διττή λειτουργία του κυρωτικού νόμου, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί υπό το κράτος των προηγούμενων Συνταγμάτων από τη θεωρία, τη νομοθετική πρακτική και τη νομολογία, η οποία συνίσταται στο ότι με την ψήφιση του κυρωτικού νόμου, αφενός, γίνεται αποδοχή του περιεχομένου της συνθήκης και παρέχεται συγκατάθεση προς επικύρωσή της στο αρμόδιο όργανο της εκτελεστικής εξουσίας και, αφετέρου, εντάσσεται η συνθήκη στο εσωτερικό δίκαιο και επιτάσσεται η εκτέλεσή της από τα όργανα του κράτους (βλ., ενδεικτικά, Εμμ. Ρούκουνα, Σύνταγμα και Διεθνές Δίκαιο, σε Η επίδρασις του Συντάγματος του 1975 επί του ιδιωτικού και επί του δημοσίου δικαίου, 1976, σελ. 91, και του ιδίου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, 2021, σελ. 42-43, Αγγ. Γλόκαρη, Η πρακτική των δικαιοδοτικών οργάνων στην εφαρμογή του διεθνούς δικαίου, 2001, σελ. 83, Κ. Οικονομίδη, σε Ιωάννου – Οικονομίδη – Ροζάκη – Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – Θεωρία των πηγών, παρ. 44. Βλ., όμως, και Κ. Ιωάννου, όπ. π., σελ. 163 επ. και 168 επ., κατά τον οποίο ο κυρωτικός νόμος δεν αποτελεί ταυτόχρονα και εξουσιοδότηση ή συγκατάθεση για την επικύρωση).

Η διαδικασία της κύρωσης των διεθνών συνθηκών ή συμβάσεων ρυθμίζεται από το άρθρο 112 του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ). Η ψήφιση των σχετικών κυρωτικών νομοσχεδίων (ή προτάσεων νόμων) γίνεται με τη διαδικασία του άρθρου 108 του ΚτΒ, χωρίς συζήτηση ή μετά από περιορισμένη συζήτηση, με εξαίρεση τα νομοσχέδια που αφορούν στην κύρωση συμβάσεων σύμφωνα με τα άρθρα 27 και 28 παρ. 2 και 3 του Συντάγματος. Οι κυρωτικοί νόμοι περιέχουν δύο κατηγοριών διατάξεις: α) τις κυρωτικές, οι οποίες περιλαμβάνουν την κυρωτική ρήτρα και το κείμενο της συνθήκης, καθώς και διατάξεις των οποίων το περιεχόμενο αντιστοιχεί στο περιεχόμενο δηλώσεων που η συνθήκη επιτρέπει ή επιβάλλει να συνοδεύουν την υπογραφή, την επικύρωση ή την έγκρισή της, ή τυχόν επιτρεπόμενες επιφυλάξεις και β) τις κοινές νομοθετικές, με τις οποίες ρυθμίζονται ζητήματα εφαρμογής των διατάξεων της σύμβασης στην εσωτερική έννομη τάξη ή προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις αυτές. Κοινές νομοθετικές θεωρούνται και εκείνες που ρυθμίζουν την έναρξη της ουσιαστικής ισχύος του κυρωτικού νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί του άρθρου δεύτερου

Με το άρθρο δεύτερο καταργείται ο ν. 4295/2014 (Α΄ 212) «Κύρωση του Πρωτοκόλλου Αθλητικής Συνεργασίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας». Για λόγους συντακτικής αρτιότητας, θα ήταν, ενδεχομένως, ορθότερο η ρύθμιση να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Καταργείται ο ν. 4295/2014 (Α΄ 212) «Κύρωση του Πρωτοκόλλου Αθλητικής Συνεργασίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας», σύμφωνα με το άρθρο 14 του υπό κύρωση Πρωτοκόλλου, δυνάμει του οποίου παύει να ισχύει το ανωτέρω Πρωτόκολλο, το οποίο υπεγράφη στην Κωνσταντινούπολη στις 4 Μαρτίου 2013, από τη στιγμή έναρξης ισχύος του υπό κύρωση Πρωτοκόλλου».

Αθήνα, 4 Ιουνίου 2025

Η εισηγήτρια
Σοφία Γαλάνη
Επιστημονική Συνεργάτις
Επίκουρη Καθηγήτρια
του Παντείου Πανεπιστημίου

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Ομότιμος Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών